

***Vizyon Koleji Model Birleşmiş Milletler Konferansı
İstanbul'un Kuşatılması Komitesi Çalışma Rehberi***

Komite: İstanbul'un Kuşatılması

Konu: Osmanlı Padişahı II. Mehmed komutasındaki birliklerin Bizans İmparatorluğu'nun başkenti İstanbul'u Kuşatmak İstemesi

Genel Sekreter Vekili: Selin Gündoğdu

İÇİNDEKİLER

- I. Giriş**
- II. İstanbul'un Fethi Öncesi Osmanlı İmparatorluğu Ve Bizans İmparatorluğu'nun Yakın Tarihi**
 - a. Osmanlı İmparatorluğu
 - b. Bizans İmparatorluğu
- III. Konstantinopolis'in Fethi öncesi Konstantinopolis'te Yaşanan önemli Olayların Kronolojisi**
- IV. İstanbul'un Fethinde Etkili Olan Kişilerin Hayatı**
 - a. Fatih Sultan Mehmet
 - b. XI. Konstantin Paleologos
 - c. Zağanos Paşa
- V. Kaynakça**

I. Giriş

Konstantiniyye'nin Fethi, Bizans İmparatorluğu'nun başkenti olan Konstantiniyye'nin Osmanlı Padişahı II. Mehmed komutasındaki birliklerin ele geçirmesi amacıyla başladı. Konstantinopolis'in fethi Orta Çağ'da yaşanan önemli bir olay olaylardan birisi oldu.

II. İstanbul'un Fethi Öncesi Osmanlı İmparatorluğu Ve Bizans İmparatorluğu'nun Yakın Tarihi

a. Osmanlı İmparatorluğu

13. yüzyılda Rum Selçuklu

Devleti gerilemeye başladığında Anadolu'da bağımsız Türk beylikleri kurulmaya başladı. Bizans İmparatorluğu'nun sınırında bulunan Bitanya bölgesinde bulunan beyliklerden birisi, Osman Gazi tarafından yönetiliyordu. Osmanlı Beyliği, Osman Gazinin yönetimi altında çevrede düzenledikleri akınları çoğaltarak devam etti ve iç bölgelerden gelen insanların da beyliğe katılmasıyla birlikte, Osmanlı Bizans'ın elinde olan kaleleri ve kasabaları fethedecek kadar güçlendi. Osman Gazi, Sakarya Nehri kıyısında bulunan Bizans şehirlerini ele geçirerek beyliğin kontrol alanını genişletti. Bizans ile yaptıkları ilk savaş olan Koyunhisar Savaşı Osmanlı'nın yükselişine katkıda bulundu. 1326 yılında Osman Gazi'nin Bursa'yı kuşatmasının ardından aynı yıl Orhan Bey ile birlikte Bursa fethedildi ve başkent yapıldı. Aynı yıl içerisinde de Osman Gazi kendi adına para bastırarak Osmanlı Beyliği, beylikten devlete geçiş yapıldı. 1324 yılında Osman Gazi'nin vefatından sonra oğlu Orhan Bey Osmanlı tahtına çıktı

Osmanlı Devleti Balkanlara doğru genişledikçe Konstantinopolis'in fethi Osmanlı için bir hayati hedef oldu. Osmanlı İstanbul'u çevreleyen neredeyse tüm eski Bizans topraklarını ele geçirdi ancak Konstantinopolis Boğazının stratejik konumunun güçlü savunması Konstantinopolis'in fethini zorlaştırdı. 1402 yılında Timur İmparatorluğu'nun kurucusu olan Timur'un, Anadolu'yu doğrudan işgal etmesi üzerine Bizans geçici olarak rahatladı. 28 Temmuz 1402'de Osmanlı İmparatorluğu-Timur İmparatorluğu arasında yapılan Ankara Muharebesinde Osmanlı yenilgiye uğradı. Bu yenilgiyle birlikte Yıldırım Bayezid, Timur'a esir düştü. Yıldırım Bayezid'in esir düşmesi ve esaret hayatındaki ölümünden sonra, oğulları İsa, Mehmed, Musa ve Süleyman arasında taht kavgaları başladı. Taht kavgalarının başlamasıyla birlikte Fetret Devri adıyla bilinen dönem başlamış oldu. Fetret Devri'nde Timur, Yıldırım Bayezid tarafından ele geçirilen Anadolu beylerinin topraklarına bağımsız beylikler kurdurdu. 1. Mehmet'in kardeşi Musa'yı öldürüp tahta geçmesiyle birlikte Fetret Devri bitmiş oldu. 1. Mehmet'in padişah olmasıyla beraber Osmanlı tekrardan güçlendi. Timur tarafından esir tutulan kardeşi Mustafa olduğunu iddia eden bir kişinin kendini Osmanlı padişahı ilan etmesi üzerine 1. Mehmet bu sorun ile uğraştı. Mustafa olduğunu iddia eden kişinin Bizans'a sığındı. 1. Mehmet 1421 yılında vefat etti.

1. Mehmet'in ölümü üzerine tahta 2. Murad çıktı. Bizans tarafından serbest bırakılan Mustafa, 2. Murad'ın tahta geçmesinden kısa bir süre sonra Düzmece Mustafa İsyanı olarak bilinen isyanı çıkardı. 1422 yılında Mustafa yakalanıp idam edildi ve böylece isyan sonlandırıldı. 1422 yılında Konstantinopolis kuşatıldı fakat başarılı olamadı. 2 taraf da teknolojik bakımdan eşitti ama Türkler bombardıman taşlarını almak için barikat kurmak zorunda kalmıştı. Yine aynı yıl kardeşi Küçük Mustafa tahta geçmek için isyan etti. Birkaç ay içinde isyan bastırıldı. 2. Murad döneminde Aydınoğulları, Germiyanogulları, Menteşeoğulları ve Tekeoğulları Osmanlı egemenliğine girdi. 1444'te Macarlarla Edirne-Segedin Antlaşması imzalandı. Bu antlaşmaya göre 10 yıl boyunca savaşmayacaklarına karar verildi. Antlaşmanın hemen ardından kendi isteği üzerine tahtı 12 yaşındaki oğlu 2. Mehmed'e bıraktı. Tahtta 12 Yaşındaki şehzadenin olmasını fırsat bilen Haçlılar, Edirne-Segedin Antlaşması'nı yok sayarak Osmanlı'ya savaş açtı. Kasım 1444'te gerçekleşen Varna Muharebesi için 2. Murad

ordunun başına geçerek muharebeyi kazandı. 2. Murad 1446 yılında tahta tekrar geçti. 1448'de Eflak ve Macaristan orduları, Osmanlı'nın Balkanlardaki hakimiyetine son vermek için Osmanlı'ya saldırarak 2. Kosova Muharebesini yaptılar; bu muharebenin kazananı Osmanlı oldu. 2. Murad'ın 1451'deki vefatı üstüne tahta tekrardan oğlu 2. Mehmed geçti. 2. Mehmet tahta geçmesinin ardından Osmanlı İmparatorluğu'nun hayati hedefi olan Konstantinopolis'in fethi için çalışmalara başladı.

b. Bizans İmparatorluğu

Bizans İmparatorluğu veya diğer adıyla Doğu Roma İmparatorluğu, Genç Antik Çağ Ve Orta Çağ boyunca Roma İmparatorluğu'nun devamıdır. Başkenti Konstantinopolis'tir. XII. yüzyılda Konstantinopolis Avrupa'nın en zengin şehriydi. 1204'te Dördüncü Haçlı Seferleri sırasında başkent yağmalanınca ve ülke toprakları birbirleriyle yarışan Latin Krallıkları ve Bizanslı Yunanlar arasında bölüştürülünce imparatorluk büyük bir darbe aldı. Latin haçlılar tarafından 1204'te Konstantinopolis'i yağmalandıktan sonra Bizans devletleri ortaya çıktı. Bunlar İznik İmparatorluğu ve Epir Despotluğu'dur. Bir üçüncü devlet olan Trabzon İmparatorluğu, I.Aleksios tarafından yağmanın birkaç hafta öncesinde kurulmuştu. Bu üçü içerisinde sadece Epir İmparatorluğu ve İznik İmparatorluğu Konstantinopolis'i tekrar ele geçirme fırsatları elde etti. İznik İmparatorluğu 1261'de Konstantinopolis'i Latinler'den aldı ve Epir İmparatorluğu'nu yendi. Bu durum VIII. Mihail sayesinde Bizans'ın kısa süreli bir yeniden canlanmasına yardımcı olsa da savaş yorgunu olan Bizans İmparatorluğun çevresindeki düşmanlarla savaşacak imkânı yoktu.

VIII. Michael, Anadolu'daki mülklerini elinde tutmak yerine İmparatorluğu genişletmeyi tercih etti fakat yalnızca kısa vadeli başarı bir elde etti.. Latinler üzerine yaptığı seferlerin devamlılığını sağlamak adına VIII. Mihail, Anadolu'dan askerlerini çekerek köylülerden çok ağır vergiler toplamaya başladı. Dördüncü Haçlı Seferindeki hasarları gidermek adına Konstantinopolis'te devasa inşaat projeleri yapıldı. Bunların hiçbiri Anadolu'da yaşayan çiftçilerin yararına değildi. II . Andronikos ve daha sonra torunu III.Andronikos'un çabaları, Bizans'ın İmparatorluğun ihtişamını geri kazanmaya yönelik son gerçek girişimleriydi fakat II. Andronikos'un paralı askerleri kullanması, Katalan Şirketi'nin kırsal bölgeleri kasıp kavurması ve Anadolu'da yaşayan çiftçilerin yararına olmayan şeyler girişimlerinin başarısız olmasına sebep oldu.

Bizans imparatoru III. Andronikos öldükten sonra patlak veren iç savaşlar imparatorluğun durumunu daha da kötüye götürdü. Altı yıl süren bir iç savaş imparatorluğu mahvetti ve Sırp hükümdar Stefan Dušan fırsattan istifade ülkenin büyük bir kısmını istila ederek Sırp İmparatorluğunu kurdu. 1354'te Gelibolu'da olan deprem kaleyi yıktı ve böylece Osmanlılar Avrupa'daki ilk topraklarını elde etti. İç savaş bittiğinde, Osmanlılar çoktan Sırpıları yenerek onları vasal halinde yönetim altına almışlardı.

Kosova Savaşı'nın ardından Balkanların büyük kısmı Osmanlıların egemenliğine geçmişti. Bizans İmparatorluğu Batı'dan yardım istedi fakat Papa böyle bir yardımı sadece Doğu Ortodoks Kilisesi ile Roma Makamı'nın birleştirilmesi karşılığında yapacağını söyledi ve imparatorluk kararnamesi ile gerçekleştirildi fakat Ortadoks vatandaşları ve din adamları, Roma'nın otoritesine karşı çıktı. Bu süreçte bazı Batılı birlikler, Konstantinopolis'in Hristiyan savunmasını desteklemeye geldiler fakat Batı Hükümdarlarının çoğu Osmanlı'nın geri kana Bizans topraklarını parçalamaya çalışmasında hiçbir şey yapmadı.

Konstantinopolis'in bu yaşananlar sonrasında nüfusu çok azaldı. Fatih Sultan Mehmed'in yapmak istediği kuşatmaya hazır değildi.

III. İstanbul'un Fethi öncesi İstanbul'da Yaşanan önemli Olayların Kronolojisi

MS 330: Roma İmparatoru I. Konstantin, Roma İmparatorluğu'nun başkentini Roma'dan Bizans'a taşır ve şehri Konstantinopolis olarak yeniden adlandırır. Böylece İstanbul'a Konstantinopolis denmeye başlandı.

MS 413-414: II. Theodosius, barut piyasaya sürülene kadar ihlal edilmeyen 18 metrelik (60 fit) üç duvarlı tahkimatların yapımını emretti.

MS 537: Ayasofya inşa edildi. İmparator Justinian, Ayasofya'nın ihtişamını gördükten sonra, "Ey Süleyman, seni aştım!" sözünü söylüyor. Ayasofya, 80 rahip de dahil olmak üzere 600 kişiyi istihdam ediyor ve yapımı 20.000 pound altına mal oluyor.

MS 1182: Şehrin Doğu Ortodoks nüfusu tarafından Latinlerin (Roma Katolikleri) Katliamı yüzünden Batı ve Doğu Hıristiyan ilişkileri daha da kötüleştiriyor ve Batı ve Doğu Hıristiyan kiliseleri arasındaki düşmanlığı artırıyor.

MS 1197: Konstantinopolis'in Latin Mahallesi'ni ve Haliç'teki Droungarios Kapısının çevresindeki alanı yakan yıkıcı bir yangın gerçekleşti.

MS 1202: Dördüncü Haçlı Seferiyle birlikte Konstantinopolis yağmalandı ve muazzam miktarda ganimet Batı Avrupa'ya götürüldü. Konstantinopolis işgal edilirken bütün bu olanların baş planlayıcısı Venedikliler, Bizans'a ait olan Ege ve Adriya adalarını ele geçirerek denizaşırı bir imparatorluk kurdular. Bu süreçte Büyük Konstantinopolis Kütüphanesi de yıkıldı.

Haçlılar ellerinden geldikçe her şeyi çaldı veya yok etti, Aziz Havariler Kilisesi'ndeki İmparatorların mezarları bile yağmalandı. Binlerce sivil öldürüldü. Rahibeler de dahil olmak üzere kadınlar, Haçlılar tarafından tecavüze uğradı. Kiliseler, manastırlar ve birçok yer yağmalandı. Bu kiliselerin sunakları altın ve mermerleri için parçalanıp paramparça edildi.

1204'te Konstantinopolis'in yağmalanması, Bizanslıların asla tam olarak iyileşemeyeceği bir darbe oldu. 1204 yılında şehrin enkazı içinden kısa ömürlü Latin 'Romania' İmparatorluğu doğdu.

MS 1261: 57 yıllık Haçlı egemenliğinden sonra, Bizanslılar başkentlerini geri alırlar.

IV. İstanbul'un Fethinde Etkili Olan Kişilerin Hayatı

a. Fatih Sultan Mehmed

II. Mehmed, bilinen ismiyle Fatih Sultan Mehmed ya da Batı'da kullanılan ismiyle Grand Turco, Osmanlı İmparatorluğu'nun VII. padişahıdır. II. Mehmed 30 Mart 1432'de Osmanlı İmparatorluğu'nun başkenti olan Edirne'de doğdu. Ağustos 1444'te babası II. Murad tahtı Mehmed'e bıraktığında 12 yaşındaydı. 12 yaşındaki II. Mehmed'in tahta geçmesini fırsat bilen Haçlılar Varna muharebesini başlattı. Varna Muharebesi sırasında II. Mehmed, babası I. Murad'dan tahta geçmesini istedi ancak o reddetti. Bunun üzerine II. Mehmed babasına "Sultan sensen gel ordularını yönet. Ben Sultansam eğer gelip ordularımın başına geçmeni emrediyorum" diyerek babası II. Muradı Osmanlı Ordusunun başına geçirdi. 1444'te Varna Savaşı'nın kazanılmasından bir süre sonra babası II. Murad tahta geri döndü.

II. Mehmet 1451'te tekrardan tahta çıktı. En büyük amacı Osmanlı Donanmasını güçlendirmek ve Konstantinopolis'i fethetmek için hazırlıklar yapmaktı. II. Mehmet Avrupa yakasında Rumelihisarı adlı bir kale inşa etti. Rumeli Hisarı ve büyük babası Beyazıd'ın inşa ettiği Anadolu Hisarı

kalesiyle birlikte boğazların kontrolünü ele geçirdi. Boğazların kontrolünü ele geçirmesi Konstantinopolis kuşatmasına yardımcı oldu.

b. XI. Konstantin Paleologos

Bizans'ın son imparatoru Konstantin Paleologos, 9 Şubat 1404 tarihinde Mistra'da doğdu. Konstantin Mistra'da doğduktan sonra çocukluğunu İstanbul'da geçirdi. 1437–1440 döneminde Bizans İmparatoru olan kardeşi VIII. Yannis Paleologos İtalya'da Floransa Konseyinde Katolik ve Ortodoks kiliselerinin birbirine bağlanması için müzakerelerde bulunmakta iken XI. Konstantin, Konstantinopolis'de taht naipliği görevinde bulundu.

Konstantin Paleologos Ekim 1443'te merkezi Mistra olan Mora Despotluğu görevine geçti. Babası II. Manuel Paleologos Mistra'yı bir Bizans'ın dinsel ve kültürel merkezi yapmak için çalışmıştı ve Konstantin de babasının politasını devam ettirdi. Ayrıca babasının başlattığı Korint Kıstağı'nda Mora'yı ayıran eski klasik Altı Millik Sur'un Kontrol altına alınması için de çalışmalar yaptı.

Kardeşi VIII. Yannis'in 1448'de varis bırakmadan ölmesiyle birlikte Konstantin ve kardeşi Demetrios Paleologos arasında kimin Bizans'ın başına geçeceği konusunda uyuşmazlıklar başlamıştır. Demetrios babasının

Floransa Konseyi'nde vardığı Ortodoks ve Katolik kiliselerinin Papa'nun liderliği altında birleştirilmesi hakkındaki anlaşmanın aleyhinde olanlar tarafından desteklenmekte; geçici olarak tahtta olan anneleri İmparatoriçe Helena ise Konstantin'in desteklemekteydi. Her iki taraf da, yıllık tazminat verip vasalı oldukları Osmanlı Sultanı II. Murad'ın bu uyuşmazlığı halletmesini kabul etti. II. Murad'ın Konstantin'in Bizans İmparatoru olmasını söylemesi üzerine 6 Ocak 1449'da Konstantin, XI. Konstantin Paleologos Drageses adıyla Mistra'da Bizans İmparatoru olarak ilan edildi ve taç giydirildi.

c. Zağanos Paşa

Zağanos Mehmed Paşa veya Zoğonos Paşa bir Rum devşirmesidir. Denizcilikte gözetleme için zağanos (keskin görüşlü, yırtıcı bir kuş) kullandığı için zağanos lakabıyla anılmıştır. Eğitimini Edirne Enderun'da almıştır. Eğitiminden sonra ulema sınıfına dahil olmuştur. II. Murad, veliahtı olan Şehzade Mehmed'i Manisa sancak beyi için gönderince önce Nişancı Mehmet Bey onun lalası olarak görevlendirilmiş ve çok geçmeden Zağanos Paşa'ya lalalık görevi verilmiştir ve Aralık 1449'da Saruca Kasım Paşa lalalık görevine atanınca bu görevine son verilmiştir.

1443'de Şehzade Mehmed Edirne'ye çağrıldığı zaman Zağanos Paşa'ya vezirlik görevine atamıştır. 1444'te i Şehzade Mehmed'in ablası Fatma Sultan ile nikahlanmış ve "Damat" olarak anılmaya başlanmıştır.

1446'da vezirlikten azledilip Gelibolu sancak beyi olmuş ve donanma komutanlığı yapmıştır.

1451'de II. Murat ölünce II. Mehmed'in ikinci defa padişahlığa çıkması üzerine Edirne'ye dönmüş ve ikinci vezir tayin edilmiştir. İstanbul'un Fethine hazırlanırken önemli görevlerde rol almıştır.

İstanbul'un fethi öncesinde Rumeli Hisarı'nı yaptırmış. Rumeli Hisarındaki 3 kulenin biri Halil Paşa, biri Sarıca Paşa, diğer güneydekine ise Zağanos Paşa adı verilerek Rumeli Hisarının yapımı sonrası diğer 2 paşa ile birlikte padişah tarafından onurlandırılmıştır.

V. Kaynakça

https://sehitfatihsatiraihl.meb.k12.tr/icerikler/nedenleri-ve-sonuclariyla-istanbulun-fethi_7520043.html

https://en.wikipedia.org/wiki/Byzantine_Empire#Fall

<https://www.guidedistanbultours.com/how-istanbul-was-conquered/>

<https://www.trtworld.com/magazine/turks-mark-567th-anniversary-of-conquering-the-queen-of-cities-1564>

https://en.m.wikipedia.org/wiki/Ottoman_Empire

https://tr.wikipedia.org/wiki/D%C3%B6rd%C3%BCnc%C3%BC_Ha%C3%A7%C4%B1_Seferi#Bizans'%C4%B1n_par%C3%A7alan%C4%B1%C5%9F%C4%B1_ve_Latin_%C4%B0mparatorlu%C4%9Fu